



Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-16205b
Titel	PPS Business & Policy Intelligence
Thema	Consument & Keten
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Economic Research
Projectleider onderzoek (coördinator naam + emailadres)	Harold van der Meulen Harold.vandermeulen@wur.nl
Penvoerders (namens private partijen)	Market Outlook: Ruud Krimpenfort (RFC) Agro Vertrouwenindex: Klaas Johan Osinga (LTO) Liquiditeitsmonitor: Pierre Berntsen (ABN AMRO)
Contactpersoon overheid	Theo Janssen, Ministerie LNV, Directie ANK t.l.j.janssen@minez.nl
Startdatum	1-1-2017
Einddatum	31-12-2020

Goedkeuring penvoerder / consortium	
De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerders/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van evt. opmerkingen over de jaarrapportage.	
De penvoerders hebben namens het consortium de jaarrapportage	<input checked="" type="checkbox"/> goedgekeurd <input type="checkbox"/> niet goedgekeurd
Evt. opmerkingen over de jaarrapportage:	

Korte omschrijving inhoud/doel PPS
<p>Het doel van deze PPS is het ontwikkelen van een dashboard met (pre)-competitieve (markt)informatie ten behoeve van onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Strategische marketing beslissingen van bedrijven (forecasting);• Tactische en operationele beslissingen van bedrijven (nowcasting/tijdige informatie);• Internationalisering en (afzet)marktontwikkeling (potentie en analyse);• Risico analyse als basis voor besluitvorming;• Risico management (weer, ziektes, geopolitiek);• Inzicht in beleidsontwikkelingen op het gebied van innovatie, duurzaamheid en handel. <p>Het beoogde resultaat is dat bedrijven, brancheorganisaties, dienstverleners en de overheid beschikken over de juiste data en analyses op basis waarvan besluitvorming over strategie en beleid kan plaatsvinden. De innovatie zit in het ontwikkelen van en gebruikmaken van nieuwe tools waarmee data ontsloten kunnen worden, actueel gehouden worden, geduid worden en nieuwe toepassingen krijgen.</p> <p>De PPS Business & Policy Intelligence bestaat uit een drietal modules:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Market Outlook.2. Agrovertrouwenindex.3. Liquiditeitsmonitor.

Module 1: Resultaten Market Outlook

Wat is er aan de hand?

Het agro bedrijfsleven, de overheid (in het bijzonder het Ministerie van LNV) en andere stakeholders (financiële dienstverleners) hebben behoefte aan een onderbouwd inzicht in toekomstige marktontwikkelingen, waarbij rekening wordt gehouden met ontwikkelingen elders in de wereld (bijv. concurrenten en importeurs van Nederlandse agro-producten), ontwikkelingen in het landbouw-, handels- en energie-beleid en ontwikkelingen buiten de landbouw (bijv. macro-economische ontwikkelingen, wisselkoers, olieprijs). Inzicht is nodig in wat dit betekent voor de Nederlandse agrosector, en voor de agrosectoren in belangrijke andere EU lidstaten.

Wat doet het project daaraan?

In het kader van de (eerdere) PPS Market Outlook en Intelligence Agro&Food zijn de afgelopen jaar een aantal belangrijke stappen gezet en is er een tool ontwikkeld waarmee een middellange termijn outlook (10 jaar vooruit) voor de belangrijkste landbouwmarkten wordt gegenereerd op EU lidstaat niveau. Daarvoor moest fors worden geïnvesteerd. Als uitgangspunt is het Agmemod-model genomen (dit model bestond al wel, maar was niet up-to-date en niet geschikt voor market outlook werk. Het voordeel van het gebruik van dit model is wel dat er een EU breed consortium achter zit (geleid door Thunen Institute in Braunschweig en het Wageningen Economic Research (voorheen LEI) in den Haag).

De tool is getest en functioneert maar dient gezien nieuwe ontwikkelingen in markten en beleid voortdurend up-to-date gehouden te worden. Een van de laatste acties in dit verband is dat het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB 2014-2020) in het model is gebracht. (Op dit moment is onze tool het enige model in de EU dat dit meeneemt.) De verandering in het suikerbeleid die er in 2017 aankomt verdient nog nadere analyse (de Europese Commissie gaat dit waarschijnlijk financieren).

Met behulp van de Outlook-tool worden outlook projecties gemaakt voor de volgende producten: granen, oliezaden, vlees/dierlijke producten en zuivel. Er wordt rekening gehouden met interacties tussen markten, concurrentie van gewassen in landgebruik, het gedrag van aanbieders en vragers, beleid en handel.

Het project is een samenwerkingsverband tussen ministerie van LNV, NZO, Royal Friesland Campina, ABN AMRO en For Farmers.

Wat levert het project op?

De Outlook voor de Nederlandse landbouw wordt gepubliceerd via Agrimatie.

Zie: <http://www.agrimatie.nl/Default.aspx?subpubID=3304>

Daarmee is er een toekomstbeeld voor de Nederlandse landbouw publiek beschikbaar, waarin naast de akkerbouw, de dierlijke sectoren (vlees, melk) en daarbij behorende producten (veevoergrondstoffen, oliezaden, zuivelproducten) zijn meegenomen.

Overige uitgevoerde activiteiten in 2017:

- Er is EU project (Dg Agri) binnengehaald dat na de zomer kon beginnen en is gebruikt om een nieuwe Outlook te gaan maken met de focus op beef (op verzoek van de EU Commissie).
- Er is bijdrage geleverd aan de EU Outlook workshop georganiseerd door de EU Commissie. Op deze interne/expert bijeenkomst is een draft outlook gepresenteerd door ons van de beef sector (i.s.m. Thunen Instituut, Braunschweig en Teagasc, Dublin).
- Er is intensive interactie geweest met de EU Commissie over het maken van een nieuwe outlook op EU niveau, rekening houdend met nieuwe macro-econ informatie, nieuwe informatie mbt korte termijn verwachtingen in de landbouw.
- Er is gewerkt aan EZ studie mbt de gevolgen van Brexit, waarbij AGMEMOD-tool is gebruikt, en mogelijke impacts op vlees, zuivel, en tuinbouw sector zijn geanalyseerd. In dat kader zijn de exporten van NL voor sleutelproducten (die voor NL erg van belang zijn) opgesplitst in exporten naar VK, de rest van de EU en de rest van de wereld en zijn 3 scenario's doorgerekend (baseline, FTA, WTO).
- Er is verzoek ingediend bij TKI Tuinbouw om aan tuinbouwproducten te werken (aan tomaten is inmiddels gewerkt).
- Er is een module gemaakt (SUCCESS-project) waarbij vis aan AGMEMOD tool is toegevoegd.
- Er is contact geweest met EU Commissie om bijdrage te leveren aan Outlook voor "kleinere producten": tuinbouw, fruit, wijn, olijven.

- Er is gewerkt aan versterking/uitbreiding van netwerk (overleg gehad/afspraken gemaakt met Arnout Petit (copa-cocega brussel), Bozidar Ivanov (bulgarije, black sea outlook), Norbert Portori, AKI, Hongarije, Mariusz Hamulczuk (Ierigz.waw.pl, warchau).

Wat is het effect hiervan?

Wageningen Economic Research heeft de afgelopen jaren nationaal en internationaal erkenning en waardering gekregen voor haar werk op Market Outlook terrein. Wageningen Economic Research doet (ism Thunen Institute) als enige kennisinstelling mee (met inhoudelijk bijdragen) in het Outlook-proces van de Europese Commissie. De Europese Commissie overweegt op dit moment om de Agmemod-tool een centrale rol te gaan geven in de baseline die zij jaarlijks maakt. Deze baseline is de basis om de beleidsmodellen op te calibreren die de Ecie gebruikt voor impactstudies. Dit is een grote erkenning, die tegelijkertijd een uitdaging vormt om werk van hoogwaardige kwaliteit te leveren. Het voordeel voor het Nederlandse Outlookwerk is dat er een extra financierer bij komt (die overigens ook eigen eisen en wensen heeft) en ook een extra partij die kritisch meekijkt en daarmee een extra kwaliteitsimpuls kan geven (ook als het gaat om medewerking vanuit andere EU lidstaten).

Aantal opgeleverde producten in 2017 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijving van de producten of een link naar de producten op openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen/nieuwsbrieven /persberichten	Inleidingen/ workshops
		1	2

Bijlage: Titels van de producten of een link naar de producten op een openbare website

Homepage market outlook op www.agrimatie.nl

Module 2: Resultaten Agrovertrouwensindex

Wat is er aan de hand?

LTO en agrarische bedrijfsleven wensen een conjunctuurbarometer te gebruiken om tijdig inzicht te krijgen in de stemming onder ondernemers in de sector, met als doel om gericht beleid te kunnen voeren.

Wat doet het project daaraan?

De agrovertrouwensindex is conjunctuurbarometer en geeft een beeld van de stemming en toekomstverwachtingen en is gebaseerd op een gedegen en representatieve peiling onder ondernemers. De agrovertrouwensindex is een samenwerking tussen Wageningen Economic Research (voorheen LEI), LTO, Flynth en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid, die elk een eigen waarde inbrengen (Flynth en WEcR steekproefbedrijven; LTO sectorexpertise & koppeling met EU CopaCocoga-netwerk).

Door aan te sluiten bij de Europese barometer van Copa-Cocoga ontstaat de mogelijkheid de resultaten uit verschillende landen te vergelijken en breder inzicht in de conjunctuur en de stemming van de EU landbouw te krijgen. WEcR (voormalig LEI) biedt bovendien de mogelijkheid om de resultaten van de barometer te koppelen aan de grote hoeveelheid andere gegevens in het Informatienet, waardoor veel meer aanvullende verklarende analyse van de resultaten mogelijk is dan in ad-hoc enquêtes.

Wat levert het project op?

De afgelopen jaren is er het nodige bereikt. De barometer of agro-vertrouwensindex is ontwikkeld en uitgebouwd en wordt op kwartaalbasis gemaakt. De barometer-uitkomsten worden met een persbericht gelanceerd en trekken brede aandacht in de pers omdat ze een van de weinige beschikbare stemmingsindicatoren van de landbouw zijn.

De Nederlandse barometer is geïntegreerd in een EU barometer (via CopaCocoga, met sterke inbreng van Klaas Johan Osinga van LTO). Deze komt halfjaarlijks uit en is de stemmingsindicator onder de landbouw op EU niveau. Ook deze trekt internationaal de aandacht in de pers (bijv. Agrafocus, AgraEurope) en bij beleidsmaker (EU Commissie, DG-Agri).

De barometer verschijnt via www.agrimatie.nl en biedt inzicht in 6 deelsectoren van de Nederlandse landbouw en in diverse aspecten, zoals kosten en opbrengsten-ontwikkelingen. Zie bijlage. Daarnaast verschijnt het persbericht elk kwartaal ook op de website van LTO Nederland.

Wat is het effect hiervan?

De agrovertrouwensindex heeft zich zowel in Nederland als op EU niveau een positie verworven als stemmingsindicator van de situatie in de landbouw, met een forward-looking karakter. De media-vermeldingen zijn een uitdrukking van de waardering voor dit instrument. De vertrouwensindex is het een (korte termijn) conjunctuur –indicator, met waarde voor met name belangenbehartigers en beleidsmakers en in mindere mate ook voor financiële dienstverleners en het landbouwbedrijfsleven.

Aantal opgeleverde producten in 2017 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijving van de producten of een link naar de producten op openbare websites)			
Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen/nieuwsbrieven /persberichten	Inleidingen/ workshops
		8	

Bijlage: Titels van de producten of een link naar de producten op een openbare website

Homepage agro vertrouwensindex: <http://www.agrimatie.nl/Default.aspx?subpubID=2524>

Nieuwsbericht 4x per jaar:

<http://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2524&itemid=7367>

<http://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2524&itemid=7313>

<http://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2524&itemid=7262>

<http://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2524&itemid=7237>

Module 3: Resultaten Liquiditeitsmonitor

Wat is er aan de hand?

Ondernemers en belanghebbenden vragen zich regelmatig af: hoe staat de agrarische sector er financieel voor? Gaat het slechter of beter? In hoeverre zijn bedrijven in staat om aan alle betalingsverplichtingen te voldoen? Om een actueel en representatief beeld te geven op deze vragen, ontwikkelden Wageningen Economic Research, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en ABN AMRO een liquiditeitsmonitor.

Wat doet het project daaraan?

Van de steekproefbedrijven in het Bedrijveninformatienet beschikt Wageningen Economic Research over de maandelijkse mutaties op de rekening-courant van het bedrijf (ERI-gegevens). Hiermee is het mogelijk om een actueel beeld te schetsen van de liquiditeitsontwikkeling op agrarische bedrijven. De Liquiditeitsmonitor brengt op maandbasis de ontwikkeling van de rekening-courant van het agrarische bedrijf in beeld en wordt op kwartaalbasis gepubliceerd. Dit geeft een helder beeld van de ontwikkeling van de kasstroom op agrarische bedrijven. Op dit moment is er een Liquiditeitsmonitor melkveehouderij en akkerbouw beschikbaar.

Wat levert het project op?

In samenwerking met ABN AMRO is in 2017 gestart met het ontwikkelen en publiceren van de liquiditeitsmonitor melkveehouderij. De liquiditeitsmonitor melkveehouderij zoomt in op de rekening courant positie van bedrijven en is eind mei voor het eerst gepresenteerd op [agrimatie.nl](http://www.agrimatie.nl) en vervolgens in juli en oktober (per kwartaal) geactualiseerd. Daarnaast is in onderling overleg met ABN AMRO besloten voor akkerbouw een soortgelijke liquiditeitsmonitor te ontwikkelen. Deze is voor het eerst in oktober 2017 (op basis van gegevens t/m 3^e kwartaal gepresenteerd). In de artikelen wordt ingezoomd op de ontwikkeling van het laatste kwartaal ten opzichte van het kwartaal ervoor maar ook ten opzichte van hetzelfde kwartaal in het jaar ervoor. Hierbij is ook zicht op de belangrijkste oorzaken voor veranderingen in bij- of afschrijving.

De presentatie van het kengetal op www.agrimatie.nl is steeds als eerste gedeeld met het brede publiek via een nieuwsbericht op ABN AMRO Insights. Daarnaast wordt er ook via nieuwsbericht op agrimatie.nl elk kwartaal gecommuniceerd over de nieuwste ontwikkelingen. Zie hieronder diverse links naar de producten op de website van ABN AMRO (insights) en van Wageningen Economic Research (via agrimatie.nl). De nieuwsberichten naar buiten gebracht door ABN AMRO en agrimatie.nl worden elk kwartaal door diverse media opgepakt en bereiken zodoende een groot publiek.

Wat is het effect hiervan?

Actueel zicht op de liquiditeitsontwikkeling is een hulpmiddel voor agrarische ondernemers om zich bewust te zijn/worden van de liquiditeitsschommelingen die gedurende een jaar kunnen optreden. Draagt bij aan bewustwording bij ondernemers. Informatie vanuit de liquiditeitsmonitor kan hiermee bijvoorbeeld een hulpmiddel zijn voor agrarische bedrijfsadviseurs.

Aantal opgeleverde producten in 2017 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijving van de producten of een link naar de producten op openbare websites)			
Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen/nieuwsbrieven	Inleidingen/ workshops
		8	

Bijlage: Titels van de producten of een link naar de producten op een openbare website

Publicatie liquiditeitsbarometer via ABN AMRO Insights

Akkerbouw:

3^e kw 2017: <https://insights.abnamro.nl/2017/10/agrarische-liquiditeitsmonitor-brengt-kasstroom-akkerbouw-in-beeld/>

Melkvee:

3^e kw 2017: <https://insights.abnamro.nl/2017/10/kaspositie-van-melkveebedrijven-verbetert-verder/>

2^e kw 2017: https://insights.abnamro.nl/2017/07/agrarische-liquiditeitsmonitor-brengt-kasstroom-in-beeld-2/?utm_source=nieuwsbrief&utm_medium=email&utm_term=25-07-2017&utm_content=Agrarische%20Liquiditeitsmonitor%20brengt%20kasstroom%20in%20beeld&utm_campaign=Nieuwsbrieven2017-instantNL

1^e 4 maanden 2017: <https://insights.abnamro.nl/2017/05/agrarische-liquiditeitsmonitor-brengt-kasstroom-in-beeld/>

Publicatie op [agrimatie.nl](http://www.agrimatie.nl) (Wageningen Economic Research)

<http://www.agrimatie.nl/Default.aspx?subpubID=3305>

+ aanvullende nieuwsberichten:

<http://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=3305&itemid=7354>

Het project is zichtbaar op KennisOnline via onderstaande link:

<https://www.wur.nl/nl/project/AF-16205b-MIP-Business-Policy-Intelligence.htm>